

TỪ TRÁI NGHĨA

I – THẾ NÀO LÀ TỪ TRÁI NGHĨA ?

1. Đọc lại bản dịch thơ *Cảm nghĩ trong đêm thanh tĩnh* của Tương Như và bản dịch thơ *Ngẫu nhiên viết nhân buổi mới về quê* của Trần Trọng San. Dựa vào các kiến thức đã học ở Tiểu học, tìm các cặp từ trái nghĩa trong hai bản dịch thơ đó.

2. Tìm từ trái nghĩa với từ *già* trong trường hợp *rau già, cau già*.

Ghi nhớ

- *Từ trái nghĩa là những từ có nghĩa trái ngược nhau.*
- *Một từ nhiều nghĩa có thể thuộc nhiều cặp từ trái nghĩa khác nhau.*

II – SỬ DỤNG TỪ TRÁI NGHĨA

1. Trong hai bài thơ dịch trên, việc sử dụng các từ trái nghĩa có tác dụng gì ?

2. Tìm một số thành ngữ có sử dụng từ trái nghĩa và nêu tác dụng của việc dùng các từ trái nghĩa ấy.

Ghi nhớ

Từ trái nghĩa được sử dụng trong thể đối, tạo các hình tượng tương phản, gây ấn tượng mạnh, làm cho lời nói thêm sinh động.

III – LUYỆN TẬP

1. Tìm những từ trái nghĩa trong các câu ca dao, tục ngữ sau đây :

– Chị em như chuối nhiều tàu,
Tấm lành che tấm rách, đừng nói nhau nhiều lời.

– Số cô chẳng giàu thì nghèo,
Ngày ba mươi Tết thịt treo trong nhà.

– Ba năm được một chuyến sai,
Áo ngắn đi mượn, quần dài đi thuê.

– Đêm tháng năm chưa nằm đã sáng,
Ngày tháng mười chưa cười đã tối.

2. Tìm các từ trái nghĩa với những từ in đậm trong các cụm từ sau đây :

tươi $\begin{cases} cá \text{ tươi} \\ hoa \text{ tươi} \end{cases}$

yếu $\begin{cases} ăn \text{ yếu} \\ học \text{ lực yếu} \end{cases}$

xấu $\begin{cases} chữ \text{ xấu} \\ đất \text{ xấu} \end{cases}$

3. Điền các từ trái nghĩa thích hợp vào các thành ngữ sau :

– Chân cứng đá ...

– Có đi có ...

– Gần nhà ... ngõ

– Mắt nhắm mắt ...

– Chạy sấp chạy ...

– Vô thưởng vô ...

– Bên ... bên khinh

– Buổi ... buổi cái

– Bước thấp bước ...

– Chân ướt chân ...

4. Hãy viết một đoạn văn ngắn về tình cảm quê hương, có sử dụng từ trái nghĩa.